

Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämistä yms. koskevat ehdotukset

Vaikutus kuntatalouteen, netto:

Suuret ehdotukset	-1150
Mittaluokaltaan pienet ehdotukset	-48
Yhteensä	-1198

Liite 1. Kestävyysvajeen supistamisen näkökulmasta olennaiset esitykset							
Tähdellä (*) merkityt edellyttävät jatkovalmistelua							
		Vaikutus vuonna 2017, milj. euroa					
		Kuntien menot	Kuntien tulot	Valtion menot	julk. talous yht.	VM:n kommentit	Hallinnon-ala
Toisen asteen koulutuksen järjestäjaverkon rakenteellinen uudistaminen ja rahoitusjärjestelmän uudistaminen (ml. investointimenot)	Normin purku	-165	-73,5	-73,5	-195	Säästövaikutus perustuisi pääosin opiskeluaikojen lyhentämiseen 0,5 - 1 vuodella (rahoitusperusteet varmistettava, alkuvuosina pieni vaikutus) sekä osin myös koulutuksen järjestäjaverkon tiivistämiseen, vaikutus voisi osin toteutua toiminnan tehostumisena. Laitte- ja tilainvestointien tarve vähenisi arviolta 30 milj. euroa.	OKM
Keskitytään tutkintojen rahoitukseen ja luovutaan muun koulutuksen julkisesta rahoituksesta	Normin purku	-65	-27	-27	-65	Lukiokoulutuksen aineopinnoista ja ammatillisen lisäkoulutuksen osatutkintoon johtamattomasta koulutuksesta voitaneen luopua asteittain jo vuodesta 2015 lukien.	OKM
Lasten päivähoito-oikeuden rajaaminen osaikaiseksi silloin, kun ainakin toinen vanhemmista on kotona. (Säästö suhteessa rak. pol. ohjelman toimenpiteeseen 1.9)	Normin purku	-54	-16	-16	-54	Esitys merkitsisi oikeuden lisärajoitusta suhteessa rakennepoliittisen ohjelman toimenpiteeseen 1.9 (kotihoidon tuki). Kustannusvaikutukset on laskettu suhteessa em. toimenpiteeseen.	OKM
Perusopetuksessa opetuksen tueksi säädettyjen erillisten tehtävien yhdistäminen ja erikseen määriteltävien oppiaineiden opetuksen järjestämisen edellytysten tiukentaminen	Normin purku	-30	-12	-12	-30	Toimeenpano merkitsisi käytännössä todennäköisesti mm. erityisopetuksen, erityisen tuen ja tehostetun tuen yhteismäärän vähentymistä tai kasvun taittumista ja mm. eri oppiaineiden opetuksen järjestämiseksi edellytettävien erityisten oppilasryhmäkokojen vähimmäismäärien korottamista. Edellyttäisi OKM:n/OPH:n jatkovalmistelua.	OKM
Vapaan sivistystyön rahoituksen vähentäminen	Säästö	-35	-20	-20	-35	OKM:n esitys. Vaikutus perustuisi valtion rahoituksen vähentämiseen, minkä oletetaan johtavan myös kuntien toteuttaman koulutuksen vähenemiseen.	OKM
Ammattikorkeakoulujen rahoituksen ja järjestäjaverkon mitoitus	Säästö	-60	-25	-25	-60	Meneillään olevan uudistuksen yhteydessä järjestämislupia tarkistetaan laajuudeltaan siten, että edellytetty säästövaikutus saadaan aikaan. Tässä yhteydessä selvitetään mahdollisuus periä nykyistä kattavammin maksuja ulkomaisilta opiskelijoilta.	OKM
Perusopetuksen ryhmäkokojen pienentämiseen varatun erityisen valtionavustuksen poistaminen	Säästö	-77,3	-77,3	-77,3	-77,3	Luovutaan ryhmäkokojen ohjaamisesta valtionavustuksia käyttäen. Valtionavustuksissa ei ole edellytetty kuntien omarahautusosuutta, mutta todennäköisesti kunnat ovat käyttäneet tarkoitukseen myös omaa rahoitustaan. Näin ollen säästöt kunnille voivat olla suuremmatkin.	OKM
Aamu- ja iltapäivätoiminnan rahoitus (valtionosuuden vähentäminen ja asiakasmaksujen korottaminen)	Säästö	-15	5	-5	-25	Koko valtionosuus noin 50 milj. euroa. Nykyjärjestelmä perusteitaan hyvä, joten esitetään 10 prosentin leikkausta valtionosuuteen ja asiakasmaksujen korottamista vastaavasti. Korotetaan asiakasmaksuja siten, että maksutulo kasvaa 10 milj. euroa.	OKM
Potilastietojen arkistointinen paperimuodossa. Poisto.	Normin purku	-94			-94	Lainsäädäntö valmis, toteutusta edistetään ja tehtävä poistetaan kunnilta alkaen 1.9.2014 syntyvistä asiakirjoista. EI OLE UUSI ASIA	STM
Aikuisten hammashuollon supistaminen siten, että kunta vastaisi jatkossa vain kiireellisestä hoidosta.	Normin purku	-50	-16,5	-16,5	-50		STM

Sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämiseen kehyyksissä varatusta lisärahoituksesta luopuminen.	Säästö	-60	-20	-20	-60	VM:n ehdotus. Merkitsisi käytännössä ainakin sosiaalihuoltolain uudistukseen varatun lisärahoituksen poistamista 2015 lukien. Erikseen harkittava myös nykyisten suunnitteluvaihtoehtojen karsintaa.	STM
Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävien keskittäminen ylikunnallisiin yksiköihin (YM:n esitys)	Normin purku	-7,5	16,5		-24		YM
Pelastustoimen järjestelmän uudelleenorganisointi 22 laitoksesta 11:een. (SM:n esitys)	Säästö	-13			-13	SM:n esitys pelastustoimen järjestelmän uudelleenorganisoinnista siten, että pelastuslaitoksia olisi jatkossa 22:n sijasta 11 lienee sinänsä realistinen. Samoin pelastusalueiden vähentämisen perusteella mahdolliset säästötkin. Säästön toteutuminen edellyttää kuntien omia toimia.	SM
* Päivähoitomaksujen tarkistaminen painottuen erityisesti ylempien tuloryhmien maksuihin	Säästö		55		-55	Tavoitteena on lisätä maksutuloja siten, että euromääräinen vaikutus olisi samaa suuruusluokkaa kuin päivähoito-oikeuden rajaamisen perusteella saatava säästö. Jatkovalmistelussa otettava huomioon kehittyvä oleva tuntiperusteinen maksu.	OKM
* Säädetään vieraalla kielellä annettava korkeakoulututkintoon johtava koulutus maksulliseksi EU/ETA-alueen ulkopuolisten valtioiden kansalaisille	Säästö		20		-20	Edellyttää jatkoselvitystä. Maksujen asettamisella on vaikutus koulutuksen houkuttelevuuteen. Maksujen oletetaan ainakin alkuun vähentävän eu/eta-alueen ulkopuolelta koulutukseen Suomeen hakeutuvien määrää. Jos vuosittainen aloittajamäärä puolittuisi, voidaan arvioida vapautuvien resurssien vakiintuvan ammattikorkeakouluissa vuositasona n. 20 milj. euroon. Tämän lisäksi yliopistojen resursseista vapautuisi lähes vastaava summa.	OKM
* Toimeentulotuen perusosan laskennan ja maksatuksen siirto Kelalle. (STM:n esitys)						STM arvioi keskittämisen säästävän kuntien menoja ja lisäävän Kelan menoja, mutta vähemmän, jolloin julkisten menojen nettosäästö olisi 52,5 m€. Toimeentulotuen hakemisen helpottuminen saattaisi lisätä toimeentulotuen hakemista huomattavasti ja näin lisätä julkisia menoja. Voitaisiin sisällyttää ensi vuonna käynnistettäviin kuntakokeiluihin.	STM
* Varallisuuden huomioiminen asiakasmaksuissa. Erityisesti hoivapalvelut.	Säästö					Selvitetään jatkotyössä, miten varallisuus voitaisiin ottaa huomioon vanhuspäalveluiden asiakasmaksuissa.	STM
* Kasvatus- ja perheneuvonnan uudelleenorganisointi. Päällekkäisyyksien poisto.		-15			-15	Alustava ehdotus. Säästöpotentiaali noin 15 milj. euron luokkaa.	STM
* Sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvien neuvontapalvelujen yms. järjestämisvastuun siirtäminen valtakunnallisten järjestöjen ja niiden paikallisyhdistysten tehtäväksi	Normin purku					Toteuttamista voidaan harkita, nykyään neuvontaa antavat sekä kunnat että järjestöt; osittaista päällekkäisyyttä. Esityksen toteuttamismahdollisuuksia ja vaikutuksia ei ole pystytty arvioimaan tässä aikataulussa.	STM

* Laitoshoidon vähentäminen vanhustenhuollossa (STM:n esitys). Selvitetään tarvittavat valtion toimenpiteet niin, että nopeutetaan rakennemuutosta (mm. korjausavustukset, omaishoidon tuen kehittäminen)		-300			-300	STM:n alkuperäinen arvio 330 milj. euron kuntien toimintamenojen säästöstä on kaavamaisesti arvioitu. Arviossa ei ole otettu huomioon, että asiakkaiden ja Kelan maksuosuudet kasvavat jonkin verran. Esitys lisääisi investointimenoja, arviolta 60 milj. euroa v. 2017 tasossa, josta vain osa kuntien investointeja. Kunnat toteuttavat laitoshoidon vähentämistä jo nyt. STM:n esityksestä puuttuvat ehdotukset valtion toimenpiteiksi, joilla laitoshoidon vähentämistä vauhditetaan. Alkuvaiheessa saattaa lisätä kustannuksia, ja säästöt näkyvät vasta pidemmällä aikavälillä.	STM
---	--	------	--	--	------	---	-----

* Omaishoidon tuki. Omaishoitopalkkion siirtäminen Kelan hoidettavaksi						Omaishoidon tuen kehittäminen (esimerkiksi omaishoitopalkkion siirtäminen Kelan hoidettavaksi yhtenäistäisi käytännöt valtakunnallisesti ja vähentäisi kuntien tehtäviä) voisi osaltaan vähentää laitoshoidon ja muiden kalliimpien vanhuspalveluiden tarvetta. Alkuvaiheessa voisi lisätä julkisia menoja etuusmenon kasvaessa, mutta pidemmällä aikavälillä voisi tuottaa säästöä.	STM
* Matkojen yhdistämiskeskuksilla voitaisiin saavuttaa merkittäviä säästöjä etenkin harvaan asutuilla alueilla. Julkisen paikallisiikenteen ja sen tukemisen (LVM), koulu- ja oppilaskuljetusten (OKM) sekä sairaskuutuskorvattavien matkojen (STM/Kela) sekä vanhus- ja vammaiskuljetuksien (STM) yhdistäminen toisi kustannussäästöjä.						Tulisi käynnistää selvitys siitä, miten kuntien matkojen yhdistämiskeskuksien perustamista voidaan lainsäädännön kehittämistoimin tukea ja edistää. Ks. seuraava kohta.	STM, LVM, OKM
* Joukkoliikenteen ja henkilökuljetusten tehostaminen 10 prosentilla.		-70			-70	Kymmenen prosentin säästö olisi 100 milj. euroa, josta kuntien osuus 70 milj. euroa. Konkreettiset ehdotukset puuttuvat. Ks. edellinen kohta.	LVM
* Kuntien valvontatehtävien tarkastelu	Normin purku					Valvontatehtäviä on monella hallinnonalalla. Tulee selvittää kattavasti, olisiko näitä mahdollista karsia tai tehostaa toimintaa siten, että kuntien menoissa saavutetaan säästöä.	Kaikki
* Suunnitteluvelvoitteiden perkaaminen. Kuntatason suunnitelmavelvoitteet otetaan kuntalain sekä sote -järjestämislain valmistelun yhteydessä kokonaisarvioinnin kohteeksi kaikkien hallinnonalojen osalta, ja eri ministeriöiden yhteisenä toimena tarkastellaan mahdollisuudet yhtenäistää kuntatason suunnitelmaprosesseja isompiin kokonaisuuksiin. Tarkasteluun otetaan kaikki toiminnot, joihin liittyy palvelun/toiminnan järjestämisen suunnitelman laatimisen velvoite.	Normin purku	-30			-30	Kustannussäästöä on vaikea arvioida, mutta se on arviolta korkeintaan muutama kymmenen miljoonaa euroa.	Kaikki
* Kelpoisuusvaatimusten väljentäminen	Normin purku	-200			-200	Toimenpide-esitys: Yksityiskohtaisista ja kapea-alaisista kelpoisuusvaatimuksista luovutaan. Julkisen vallan käyttöön kuuluvien tehtävien kelpoisuusehdot säädetään lainsäädännössä. Muilta osin lainsäädäntötasoisista koulutustasovaatimuksista luovutaan ilman erityisen painavia perusteita. Kelpoisuusehtoja uudistetaan siten, että korkea-asteen koulutusta vaativissa asiantuntijatehtävissä kelpoisuusehto on pääsääntöisesti korkeakoulututkinto. Tehtävät, joissa ei ole lain tai asetuskentäsoisia kelpoisuusvaatimuksia, jätetään jatkossakin normituksen ulkopuolelle.	Kaikki
Yhteensä		-1341	-191	-292	-1472		
Vaikutus kuntalouteen, netto			-1150				

Liite 2. Mittaluokaltaan pienet ehdotukset

	Vaikutus vuonna 2017, milj. euroa					
	Kuntien menot	Kuntien tulot	Valtion menot	Julk. talous yht.	VM:n kommentit	Hallinnon- ala
Kirjasto- ja tietopalveluverkon supistaminen maakuntakirjastojen määrää vähentämällä (OKM:n esitys)	-1	-0,4	-0,4	-1		OKM
Uskonnon ja elämäkatsomustiedon opetusperusteiden tiukennus perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa	-3	-1	-1	-3	Muiden kuin evankelis-luterilaisen ja ortodoksisen uskonnon opetuksen minimiryhmäkoko 10 henkeä (nykyisin kolme).	OKM
Työelämän kehittämis- ja palvelutehtävän rahoituksen siirto ammatillisen koulutuksen rahoitukseen	-6,5			-6,5		OKM
Valtionavustus teattereiden ja orkestereiden käyttökustannuksiin (29.80.31)	-5,8	-3,4	-3,4	-5,8	Tämä ja seuraava esitys vähentäisivät valtion rahoitusta yhteensä 5 milj. € (4,3 %). Kunnat voivat korottaa maksuja kompensoidakseen vähennyksen. Tarkoitus ei ole siirtää kompensatiota veikkausvoittovarojen käytön määrärahaan.	OKM

Valtionosuudet museoille (29.80.32)	-2,7	-1,6	-1,6	-2,7	Ks. edellinen kohta	OKM
Eräiden lääkärintodistusten edellyttäminen; lääkärintodistuksen antaminen. Poisto. (STM:n alkuperäinen esitys)	-0,5			-0,5		STM
Lääkärintodistukset lyhytkestoisen työkyvyttömyyden osoittamiseksi (STM:n jatkoesitys, vrt. sivuava alkuperäinen ehdotus)	-5			-5	Arviot säästetyistä lääkäriresursseista välillä 10-20 milj. Mutta osa korvautuu sairaanhoitajien lisääntyneellä työpanoksella. Tässä oletettu nettosäästökseksi 5 milj. euroa (STM:n arvio). Valmistelu käynnistetään v. 2014, edellyttää kolmikantaneuvotteluja.	STM
Yksityisen palveluntuottajan tilojen ja laitteiden tarkistaminen (siirto aluehallintovirastoille) (STM:n esitys)	-0,55		0,55	0	Siirto, ei poisto.	STM
Isyyden selvittäminen ja vahvistaminen. Siirto valtiolle tai tuomioistuimelle (STM:n esitys)	-0,8		0,8	0	Siirto, ei poisto. Valmistellaan sosiaalihuoltolain uudistuksen yhteydessä	STM
Lapsen elatusavun vahvistaminen. Siirto valtiolle tai tuomioistuimelle. (STM:n esitys)	-1,6		1,6	0	Siirto, ei poisto. Valmistellaan sosiaalihuoltolain uudistuksen yhteydessä	STM

Aktivointisuunnitelman ja kuntouttavan työtoiminnan uudelleenkohdentaminen. Kunnan mukanaolovelvoitteen purkaminen. (STM:n esitys)	-3			-3	Vuoteen 2017 mennessä. Työllisyyspolitiikasta tulee vastakkaiset paineet siirtää pitkäaikaistyöttömyyden hoitoa enemmän kunnille.	STM
Solariumlaitteiden valvontavelvollisuuden poisto	-1			-1		STM
Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävien vaikuttavuuden arvionti ja tehtävien ja toimintatapojen uudistaminen. (YM:n esitys)	-3,5			-3,5	Menojen vähennysarvio kolmesta neljään miljoonaan euroa. Toteutetaan ympäristönsuojelulain ja –asetuksen sekä eräiden muiden säädösten uudistamishankkeen toisen vaiheen yhteydessä.	YM
Ympäristö- ja maa-aineslain mukaisen valvonnan maksullisuus.		3,3		-3,3	Tulojen kasvuarvio 1,1-5,6 milj. euroa (3,3 m€ on keskiarvo) Valvonnan maksullisuutta selvitetään osana ympäristönsuojelulain uudistusta.	YM
Elintarvikevalvonta (elintarvikelaki 23/2006). Kevennetään ja sähköistetään kuntien raportointi- ja suunnitteluvelvoitteita. (MMM:n esitys)	-1			-1	Katso myös seuraava ehdotus.	MMM

Elintarvikevalvonta (elintarvikelaki 23/2006). Valvontamaksutulojen lisäys. (MMM:n esitys)		10		-10	Maksutulojen nostopotentiali VM:n arvio.	MMM
Maaseutuelinkeinohallinto (210/2010). CAP2020-uudistuksen toimeenpanon yhteydessä selvitetään kunnille aiheutuvien tehtävien muutosta niin, että syntyy säästöjä. (MMM:n esitys)	-1,5			-1,5	Nettovaikutus.	MMM
Kuntien suunnitteluvuorotteet vesihuoltolaissa (119/2001). Vesihuoltolain uudistamisen yhteydessä kunnan lakisääteisen vesihuollon kehittämissuunnitelman laatimis- ja ylläpitovelvoitteen poisto. (MMM:n esitys)	-2			-2	Nettovaikutus.	MMM
Työllistämisen aluevelvoitteen poisto.	-2,6	-0,8	-0,8	-2,6		TEM
Yhteensä	-42	6	-4	-52		
Vaikutus kuntatalouteen, netto		-48				